

Zpravodajství z jižního Kavkazu

září 2014

Saakašvilimu zablokovali bankovní účty

Trestní stíhání bývalého gruzínského prezidenta Michaila Saakašviliho pokračuje. Dne 19. září vydal státní zástupce nařízení, aby byly zablokovány Saakašviliho bankovní účty a obstaven majetek. Opatření se vztahuje i na některé jeho rodinné příslušníky. Saakašviliho advokát označil tento krok za politicky motivovaný a údajně se hodlá obrátit s žalobou na Evropský soud pro lidská práva.

(RU) http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/249487/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter

Podezřelé hospodaření gruzínské ortodoxní církve

Patriarcha Gruzínské pravoslavné církve, Ilja II.

Zdroj: Wikimedia Commons

Gruzínská pobočka organizace Transparency International (TI) upozorňuje na přinejmenším podezřelé podnikatelské aktivity gruzínské ortodoxní církve a lidí s ní úzce spojených. Zpráva TI popisuje mimo jiné případ společnosti Akva Geo, produkující minerální vodu Sno a vlastněné z 20% církví. Tato firma je podezřele úspěšná v získávání státních zakázek, ve většině případů bez vyhlášené veřejné soutěže. Možným vysvětlením podnikatelských úspěchů této firmy je fakt, že vlastník zbylých 80% jejích akcií, Vachtang Lipartiani, je štědrým sponzorem vládnoucí strany Gruzínský sen.

Nejmocnější a nejbohatší náboženská organizace v zemi ročně dostává ze státního rozpočtu 25 milionů lari (cca 300 mil. Kč) a vlastní nebo má vlastnický podíl ve 27 firmách. Kromě toho je církev zřizovatelem 84 neziskových organizací včetně univerzit, škol a kulturních center.

(EN) <http://transparency.ge/en/blog/companies-and-other-organizations-related-georgian-orthodox-church>

Turecký prezident Erdoğan.

Zdroj: Wikimedia Commons

Turecko-gruzínská schůzka

Gruzínský prezident Irakli Margvelašvili se 28. září setkal v New Yorku se svým tureckým protějškem Recepem Tayyipem Erdoğanem. Podle Margvelašviliho slova spolu hovořili o regionálních bezpečnostních hrozbách, zejména v souvislosti s vývojem v Ukrajině a na Blízkém východě. Jednali rovněž o posilování gruzínsko-tureckých vztahů a realizaci společných projektů Gruzie, Turecka a Ázerbájdžánu, v první řadě v oblasti bezpečnosti a energetiky.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27692>

Gruzínští Čečenci z Pankisi bojují v Sýrii

V řadách islamistických bojovníků v Iráku a Sýrii figuruje i blíže neurčený počet občanů Gruzie, etnických Čečenců, pocházejících z oblasti Pankisi na severu Gruzie. Podle amerického ministerstva zahraničí je jedním z nich i vysoce postavený velitel Murad

Margošvili, užívající *nom de guerre* Muslim Abu Walid Šíšání. Jiný seznam zahraničních bojovníků Islámského státu uvádí dalšího gruzínského Čečence Omara Šíšáního, jehož původní jméno zní Tarchan Batirašvili. Šíšání znamená arabsky „Čečenec“.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgian-chechens-in-syria/26607689.html>

(CZ) <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/341105-hvezda-mladeho-cecence-stoupa-veli-mudzahidum-v-iraku.html>

Gruzie se do války proti IS zapojí „jen symbolicky“

Gruzínský předseda vlády Irakli Garibašvili popřel spekulace o tom, že Gruzie na svém území zřídí výcvikové tábory pro bojovníky válčící v Sýrii a Iráku proti Islámskému státu. Vyloučil rovněž přímé zapojení gruzínských vojáků do bojů. Aktivity Gruzie se podle něho omezí na humanitární pomoc. Aktivní účast na bojích vyloučila 23. září i ministryně zahraničí Maja Pandžikidze, která ale ještě několik dní předtím na Valném shromáždění OSN zmínila možnost, že by gruzínská armáda pomohla v boji proti islamistům svou „cennou zkušeností z bojových misí“.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27686>

Útoky na muslimskou menšinu v Kobuleti

V západogruzínském městě Kobuleti neznámý pachatel přibil prasečí hlavu na dveře budoucí muslimské školy, tzv. medresy. Tamní policie tento čin kvalifikovala jako přestupek „ničení majetku“, proti čemuž se ohradili jak členové tamní muslimské komunity, tak představitelé řady lidskoprávních organizací. Podle nich tento čin splňuje kritéria mnohem závažnějšího trestného činu obtěžování osoby na základě jejího vyznání. Skupina pravoslavných obyvatel Kobuleti rovněž vybudovala okolo medresy dřevěné zábrany, útočila na tamní muslimy a požadovala vyhlášení pravoslaví za státní náboženství. Nutno podotknout, že muslimové tvoří v této části Gruzie významnou menšinu, které zde žije již po staletí.

(EN) <http://transparency.ge/en/post/general-announcement/csos-respond-recent-attacks-muslim-community-kobuleti>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29373/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29329/>

Stromy v centru Tbilisi v ohrožení

Skupina neziskových organizací v čele s gruzínskou pobočkou Transparency International zaslala otevřený dopis městské radě, ve které ji vyzývá, aby zabránila kácení stromů na náměstí Svobody v samém centru města. Nevládní organizace upozorňují na to, že stromy jsou pro životní prostředí města naprosto zásadní, neboť snižují koncentraci škodlivin ve vzduchu, v létě ochlazují ulice a zmírňují dopady přívalových dešťů. Plánované kácení má zřejmě souvislost s developerským projektem Tbilisi Panorama.

(EN) <http://transparency.ge/en/post/general-announcement/tbilisi-city-hall-should-protect-city-s-green-cover>

Abcházie oslavila výročí nezávislosti

Dne 30. září proběhly v Abcházii oslavy 21. výročí konce abchazsko-gruzínské války a vyhlášení nezávislosti. Válka, která začala 14. srpna 1992 a skončila příměřím 30. září 1993, si vyžádala životy přibližně 2500 abchazských vojáků.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/media/photogallery/26614132.html>

Chadžimba novým prezidentem Abcházie

Nově zvolený prezident Abcházie Raul Chadžimba se 25. září oficiálně ujal úřadu. Slavnostní přísahy se zúčastnili představitelé Ruska, Nikaraguy, Náhorního Karabachu, Podněstří a Jižní Osetie, tedy všech zemí uznávajících nezávislost Abcházie kromě Venezuely a Nauru. Na konci září jmenoval Chadžimba i nového předsedu vlády, kterým se stal Beslan Butba, čtyřiapadesátiletý podnikatel a majitel jediné soukromé televize v Abcházii.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29444/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29160/>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27693>

Nový dokument o jihoosetsko-gruzínských vztazích

„Divided“ je název nového dokumentárního filmu zabývajícího se komplikovanými vztahy Gruzínů a Osetinců. Tvůrci dokumentu jsou Jan Blinka a Zuzana Tokárová, kteří tento film natočili v rámci své Evropské dobrovolné služby (EVS) v Gruzii.

(EN) https://www.youtube.com/watch?v=Dbd5Vdbe_AY

Protivládní protesty v Arménii

Již počtvrté za poslední tři roky ohlásila arménská opozice kampaň za změnu režimu. Koalice čtyř opozičních stran vydala seznam 12 požadavků a stanovila ultimátum pro jejich splnění na 30. září. Mezi tyto požadavky patří například zastavení penzijní reformy, přijetí zákona zakazující ekonomické monopoly nebo změna volebního zákona ve prospěch poměrného systému.

(EN) <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-armenia-opposition-protests/26610291.html>

Výročí nezávislosti Náhorního Karabachu

Mezinárodně neuznaná republika Náhorní Karabach oslavila 2. září třidvacetileté výročí vyhlášení nezávislosti. Oslavy se konaly v době, kdy potyčky mezi karabašsko-arménskými ozbrojenými silami a ázerbájdžánskou armádou jsou takřka na denním pořádku a jsou zřejmě nejintenzivnější od uzavření příměří v roce 1994.

(EN) http://www.armenianow.com/karabakh/56534/nagornokarabakh_serzhsargsyan_bako_sahakyan

Ekovesnice v Náhorním Karabachu

Z iniciativy skupiny environmentálních aktivistů vznikla v Náhorním Karabachu síť ekovesnic, jejichž cílem je produkovat ekologicky čisté potraviny a využívat moderní technologie pro recyklaci odpadu. Asociace mladých biologů, která tyto aktivisty sdružuje, ale stále hledá na tento projekt finance. To se jeví jako velice obtížný úkol, neboť je jen málo investorů, kteří jsou ochotni podpořit projekt tohoto typu v zemi s nejistou budoucností, jako je Náhorní Karabach.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29355/>

Anar Mammadli.

Zdroj: humanrightshouse.org

Obránce lidských práv Anar Mammadli získal cenu Václava Havla

Parlamentní shromáždění Rady Evropy (PACE) udělilo výroční lidskoprávní ocenění ázerbájdžánskému aktivistovi Anaru Mammadlimu, zakladateli Centra pro monitoring voleb a demokratických studií (EMDS), který si v současnosti odpykává trest pět a půl roku odnětí svobody za to, že podle ázerbájdžánských úřadů údajně nelegálně podnikal a krátil daně.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29484/>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/70206>

EP žádá propuštění ázerbájdžánských politických vězňů

Evropský parlament vyzval představitele Ázerbájdžánu, aby neprodleně propustili politické vězně, konkrétně Arifa a Lejlu Junusovy, Rasula Džafarova, Intigama Alijeva, Hasana Husejnliho a řadu dalších. Kromě této výzvy přijal Evropský parlament také rezoluci ostře kritizující stav lidských práv v Ázerbájdžánu, která poprvé v historii zmiňuje možnost sankcí proti osobám, které jsou za to zodpovědné.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29384/>

(EN) <http://humanrightshouse.org/Articles/20434.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29404/>

Text rezoluce:

(EN) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+MOTION+P8-RC-2014-0090+0+DOC+PDF+V0//EN>

Odsouzení na doživotí žádají znovuotevření svých případů

76 vězňů, kteří si odpykávají ve věznici v ázerbájdžánském Gobustánu doživotní tresty, poslalo prezidentu Alijevovi žádost o přezkoumání svých případů. Svou žádost odůvodňují tím, že byli k doživotnímu trestu odsouzeni bez řádného procesu. Jde totiž o vězně, kteří byli původně odsouzeni k trestu smrti. Ten byl ale v roce 1998 zrušen a trest jim byl mimosoudně změněn na doživotí. Podle ázerbájdžánských zákonů i mezinárodních standardů však v takovýchto případech musí soud každý případ přezkoumat a rozhodnout o novém trestu.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29372/>

Lejla Junus. Zdroj: Rferl.org

Lejla Junus šikanována spoluvězeňkyněmi

Lidskoprávní aktivistka a v současné době též politická vězeňkyně Lejla Junus je ve vazební cele vystavována šikaně a útokům ze strany svých dvou spoluvězeňkyň. Obě jsou již několikrát trestané recidivistky a jejich umístění na celu s Lejlou Junus je podle jejího advokáta záměrné. Kromě fyzických útoků jí údajně šikanují také psychicky, a to například nekonečným vychvalováním vládnoucího režimu.

Lejle Junus je také odmítán přístup k nezbytné lékařské péči i k jejím právníkům. Podle nich byla také zbíta dozorcem. Její zdravotní stav se závažně zhoršuje.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29488/>

(EN) <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/250184/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29241/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29422/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29436/>

Intigam Alijev zůstává za mřížemi

Ázerbájdžánský právník a disident Intigam Alijev zůstává ve vazbě. Okresní soud v Baku zamítl jeho žádost o změnu vazby na domácí vězení. Podle jeho právníků zaměstnanci věznice cenzurují jeho dopisy a omezují jeho kontakt s okolím.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29322/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29506/>

V Baku se uskutečnil zbrojařský veletrh

V Baku se konala mezinárodní výstava ADEX 2014 zaměřená na produkty zbrojařského průmyslu. Zúčastnilo se jí 200 firem z 34 zemí světa včetně českých zbrojařů.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29302/>

(EN) <http://www.adex2014.com/2014/>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/70031>

Šest členů hnutí NIDA žádá prezidenta o milost

Členové opozičního hnutí NIDA Rašadat Achundov, Rašad Gasanov, Uzeyir Mamedli, Zaur Gurbanly, Mamed Azizov a Ilkin Rustamzade požádali v září písemně prezidenta Alijeva o milost a předčasné propuštění z vězení. Tito mladí aktivisté si zatím odpykávají své tresty v rozmezí od šesti do osmi let odnětí svobody. Podle advokáta jednoho z odsouzených není jejich propuštění zcela nereálné a jistou naději vidí v blížícím se islámskému svátku Eid al-Adha, se kterým se pojí tradice odpuštění. Eid al-Adha, známý též jako Kurban Bayram, letos připadá na 4. a 5. října.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29495/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? [Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!](#)

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Štěpán Lohr, Martin Hyt'ha, Kateřina Špácová, Milan Štefanec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.